

VÝROČÍ

V letošním roce připadá výročí na nejednu akciovku, neboť je tomu 20 let od vzniku tisíců firem v rámci kupónové privatizace. Právě první květnový den byly do obchodních rejstříků po celém Československu zapsány první firmy a v dalších dnech následovaly stovky dalších. První kolo „kupónovky“ začalo právě v květnu 1992.

K tématu kupónové privatizace a vzniku řady podniků se budeme postupně vracet v některých článcích ve vztahu k listinným akciím v dalším období. Jde sice o historii nedávnou, která na důkladnější zpracování ještě čeká a jistě bude o to zajímavější při objevování dosud neznámých faktů.

V připomenutí významných událostí nelze pominout 70. výročí atentátu na Reinharda Heydricha. Přestože to není výročí blízké činnosti našeho muzea, jde o jednu z významných událostí 2. světové války. Atentát se stal v Libni u budovy továrny, která sama o sobě měla zajímavý osud. Budova podle některých pramenů vznikla jako cukrovar. Ten však založil po roce 1836 v zámečku Rokoska podnikatel J. Lendecke a 21. listopadu 1859 založil veřejnou obchodní společnost se svými syny J. H. W. Lendecke & Söhne, která cukrovar provozovala až do roku 1879. Od roku 1890 zde byl chudobinec a později vychovatelna. Budovy továrny na protější straně koupil v roce 1896 František Vydra, který zde vybudoval v letech 1910-1912 moderní továrnu na cikorku a poživatinu. Vyráběl prášek do pečiva Buchtin, cukrovinky Bene či šumivé bonbony Ambo. Po Vydrově smrti vedla firmu jeho žena Marie, ale ta již nedokázala firmu po roce 1921 rozběhnout a ukončila činnost. Od roku 1929 zde vznikla tiskárna hornicko-hutnického nakladatelství „Prometheus“, která předtím byla v Nuslích. Právě tiskárna Prometheus se stala nejbližším svědkem atentátu. V roce 1943 byl na tovární zdi v místě atentátu odhalen pomník v podobě Heydrichovy busty vytvořené z posmrtné masky, která vyšla ve stejném roce na poštovní známce a velmi cenném aršíku.

To hrdinní parašutisté se ocitli na zatím jedině poštovní známce až v roce 1992 a jejich pomník byl odhalen teprve v roce 2009. Říká se, že pomníky se mají stavět s odstupem času, není však 67 let na tak významnou událost dlouho?

Praha 30. května 2012

NOVINKY

Několik posledních týdnů bylo bohatých na získání nových přírůstků do muzejních sbírek a tak budeme i tento měsíc pokračovat v ukázkách těch „nej“ z nich.

Tím opravdu asi nejzajímavějším je dluhopis První české akciové společnosti pro výrobu skla. Tato sklářská firma byla založena v roce 1893 a ve sklárně v Oloví u Falknova (Sokolov) vyráběla hlavně tabulové sklo a zrcadla. Firma sídlila původně ve Vídni a od roku 1920 v Oloví. Sklárna byla v zájmové skupině sklářského průmyslu České banky Union společně se sklárnami Mühlig, kteří sklárnu dlouhá léta vlastně řídili. Sklárna měla vlastní uhelné doly Staré Sedlo a Litrbachy.

V roce 1920 získala licenci Fourcaultova systému na strojní výrobu skla. V té souvislosti přešla část akcií k zahraničním vlastníkům, kteří také zasedli ve správní radě. Usnesením mimořádné valné hromady ze dne 12. února 1927 byla sjednána zahraniční dolarová půjčka v objemu 1.500.000 \$ vydaná v kusech po 500 \$ a 1.000 \$ u bankovního domu F. J. Lisman & Co. v New Yorku za emisní kurs 97,25%.

Zajímavostí této emise bylo opční právo (warrant) ke každé obligaci, které držitelé dávalo právo převzít 10 akcií firmy na každých 1.000 \$ půjčky při kurzech od 20 do 22 \$ za akcii v letech 1927-1929.

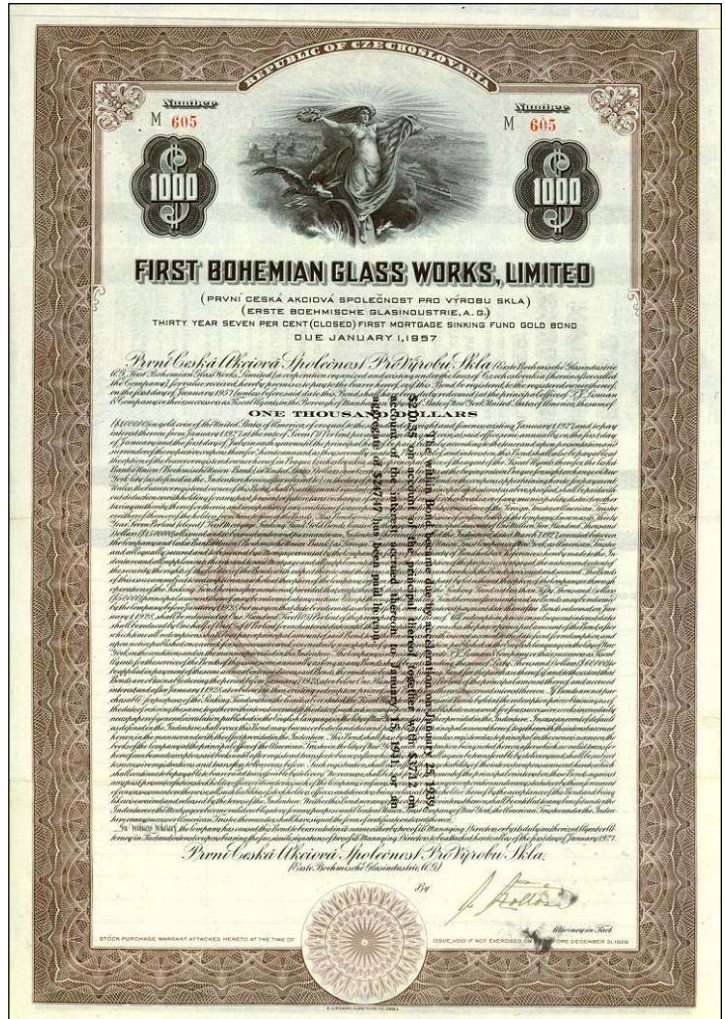
Celá půjčka byla zajištěna hypotékou na majetku firmy a kromě toho na příjmech z exportu. Dále bylo zřízeno zástavní právo na akcie firem na kterých měla sklárna podíl. Šlo např. o německou sklárnu Torgauer Glashütten A.-G. v Torgau u Lipska, Richardhütte A.G. für Glasfabrikation v Sulzbachu v Sársku, ve spojení s koncernem St. Gobian založenou sklárnu Vetreria Italiana Balzaretti Modigliani v italském Livornu a v rakouském Brunn am Gebirge u Vídně založenou Erste Österreichische Maschinglasindustrie A.G. Kromě jiného měla firma podíl také na založení sklárny Prva mehanička fabrika stakla za prozore a. d. v Pančevu nebo sklárny Zagyvapalfalvaer Glasfabrik A.G. v Maďarsku.

Od americké firmy Pittsburgh Plate Glass Company byla získána technologie tažení skla a v letech 1931-1939 byl v Oloví zřízen její zkušební provoz. Záborem Sudet se sklárna v Oloví ocitla v Říši. Stávající akcionáři, ale nebyli podle norimberských zákonů v souladu s představou Němců. Část akcií však stále vlastnily Američané a tak nešlo jen tak na firmu sáhnout. Poslední kapkou bylo vyhlášení války USA. Rozhodnutím státní tajné policie (Gestapo) 17. prosince 1941 byla firma z nařízení zrušena a vstoupila do likvidace. Jmenovaný Treuhändler začal všechny dolarové dluhopisy shromažďovat a konvertoval je na německé dluhopisy v říšských markách. Proto se doposud žádný z kusů na sběratelském kuse neobjevil neboť se obecně mělo za to, že byly všechny kusy zničeny.

Tento exemplář je prozatím jediným kusem, který se kdy objevil a je otázkou zda a kolik takových kusů ještě asi existuje.

Druhý dnes představený kus je akcie Bankovního domu SKALA a.s., který byl zapsán 13. prosince 1990 jako jeden z prvních bankovních domů v Československu. Akcie nese datum emise z října 1990, kdy byla firma založena s kapitálem 50.000.000 Kčs a vydala jen 100 ks. V letech 1992-1994 bylo vydáno postupně dalších 307 kusů. V roce 1994 byly akcie zrušeny a nahrazeny kusy po 1.000 Kč. Banka přišla od 31. března 1997 o licenci a záhy vstoupila do likvidace, která byla ukončena 4. února 2004.

Tato akcie se objevila nyní zcela poprvé od svého vzniku před 22 roky a zřejmě jde o jediný dochovaný kus.

A2207 - Dluhopis na 1.000 \$ emise 1.1.1927, tisk E.A.Wright Bank Note Co.

C7000 – Akcie Bankovního domu Skala a.s., emise říjen 1990, tisk Giesecke & Devrient München

Kasejovice se svým okolím patřily odpradávně k přední zlatonosné oblasti. Zlato se v oblasti získávalo rýžováním a dolováním. Nejstarší doložené zprávy o větším rozsahu rýžování zlata spadají až do přelomu 13. - 14. století. První historická zmínka o těžbě zlata v kraji je v zástavní listině krále Jana Lucemburského ze dne 21. června 1337, pojednávající též o zlatodolu v Bělčicích a Újezdu (Újezdci) u Bělčic.

V nejbližším okolí Kasejovic se v 18. stol. těžba soustředila na „Kamejku“ západně od města, ale pracovalo se jistě i na jiných místech. Středověké práce byly obnoveny v roce 1777 na dole Alois a Jakub. Dolování bylo však mnohokrát přerušeno, zřejmě pro malou výnosnost šachet. Kasejovice zachvátil velký požár a tak se těžaři dostali do těžké finanční situace. Následkem velkého požáru, při kterém lehly téměř

celé Kasejovice popelem, rozhodli se Kasejovičtí své hory darovat císaři Františkovi I. a dolování se ujal erár. Horní aktuár Franz byl vyzván, aby podal nález o kasejovických zlatých dolech, což učinil 30. března 1799. Uznal ze všech kutacích děl šachtu jakubskou za nejslibnější, ač ani ta neopravňovala k větším nadějím. Problémy byly s nedostatkem provozní vody. Šachta se prohloubila o 13 sáhů, ale nosnost rudy nebyla valná. Dolovalo se pak s různě dlouhými přestávkami až do roku 1805, kdy císař vrátil důl zpět kasejovické obci, načež bylo dolování zastaveno. Kolem roku 1830 byla těžba znovu obnovena, když předtím byla ustavena těžební společnost kasejovických občanů a najati havíři byli placeni z prostředků těžařstva. Dolování se však nevyplácelo a proto byly doly několikrát uzavřeny a opět otevřeny.

V roce 1906 byla obnovena činnost na dole Jakub a zahájena na dole Jan. V této souvislosti byl zřejmě založena firma se sídlem v Lipsku, která financovala těžbu zlata v dolech patřící těžařstvu, které vzniklo pod jménem „Kassejowitzer Goldbergbau-Gewerkschaft mit dem Sitze in Pilsen“ a podle názvu sídlilo v Plzni. Podařilo se nám získat jeden z podílů, kterých bylo vydáno asi jen 1.000 ks. Bohužel informací k této firmě je málo. Na rozdíl od akciových společností je tento exemplář podílem na společnosti s r. o. a informace k ní se dají najít v ročenkách Německých těžařů nebo v rejstříku Lipského obchodního soudu, z nichž ani jeden z těchto zdrojů nemáme prozatím k dispozici. Je však pravděpodobné, že se začátkem války v roce 1914 byla činnost firmy přerušena a po roce 1918 se již do Československa nevrátila. V oblasti důlního podnikání je připravován další z dílů katalogů cenných papírů a tak jistě během příprav na zpracování kompletních seznamů firem bude prověřena i existence uvedených těžebních spolků a této firmy.

sbíрка byla nedávno obohacena o pohlednici cukrovaru v Radonicích. Cukrovar vznikl v roce 1871, ale neměl dlouhého trvání. Výroba byla ukončena v roce 1910. Rozličné pokusy obnovit výrobu se nezdařily a v budově se svého času vyrábělo i kysané zelí.

Jak již víte, mezi jednou z doposud nezveřejněných sbírek i fond AL, kam patří různé reklamní účtenky a zálepky. Do této sbírky se nám podařilo získat velmi krásnou a dekorativní účtenku firmy „Knižete z Metternich-Winneburg'sche pivovar v Plasech u Plzně“, jejíž českou verzi již máme delší dobu ve sbírkách. Nově se tak ve fondu objevil kus v německé jazykové mutaci.

Některé z dalších přírůstků si představíme zase v některém z příštích věstníků.

E5424 – podíl firmy Goldbergwerke Kassejowitz G.m.b.H. vydaný 18.3.1909 v Lipsku na 1000 marek

MCP eviduje celkem 43 sbírkových fondů kam se řadí nejen cenné papíry vůbec, ale i ostatní materiál tzv. pomocných sbírek, které dokumentují právě hlavní sbírky cenin.

Nejrozsáhlejší sbírkou je fond pohlednic a fotografií průmyslových objektů a právě tato

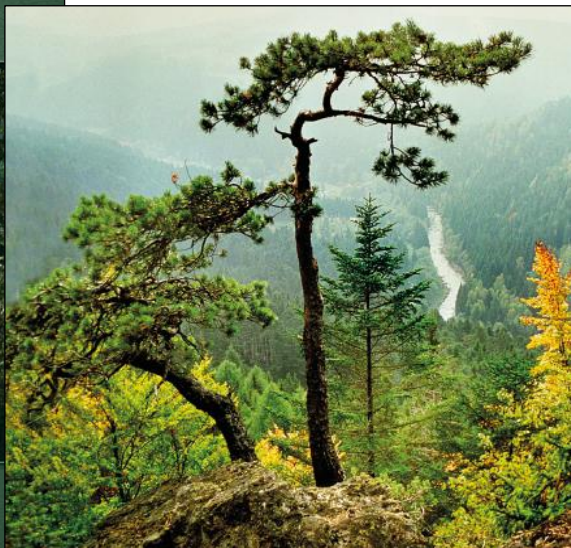
ŠUMAVSKÁ LEDOVCOVÁ JEZERA, KARY, STRŽE A VODOPÁDY

Ivo Svoboda

DAS
MEDIA

DAS
MEDIA

Šumavou
vrcholy
i údolími

Durch Berg
und Tal
Böhmerwald

IVO SVOBODA

DAS MEDIA, a.s. vydává pro všechny milovníky přírody knihy z edice „Šumava“. Autorem je Ivo Svoboda, který působil na Šumavě jako lesní inženýr a má tak nejen bohaté odborné znalosti, ale zejména svůj rozsáhlý fotoarchiv a dokumentaci.

Zatím posledním počinem je obrazová publikace „Šumavou vrcholy i údolími“, která je svým rozsahem i zpracováním zcela unikátní a potěší každého, kdo ocení krásy přírody a celého regionu.

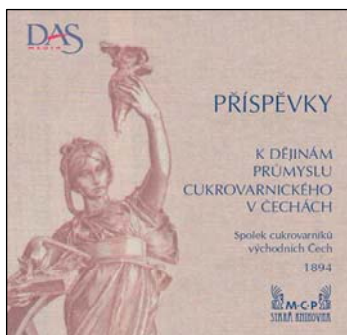
V edici MCP vydávané ve spolupráci s Muzeem cenných papírů vyšly zatím dva tituly a to katalog cenných papírů z oboru pivovarů a sladoven a příspěvky k dějinám průmyslu cukrovarnického ve východních Čechách, 1894.

Všechny tituly najdete v knihkupectvích po celé ČR a nebo si je můžete objednat na naší adrese.

DAS MEDIA, a.s.
Pod Vilami 13
140 00 Praha 4 - Nusle

media@das-mcp.cz

www.das-mcp.cz

PIVOVARY A SLADOVNY KATALOG CENNÝCH PAPIRŮ

MCP

 M·C·P
MUZEUM CENNÝCH PAPIRŮ
NADAČNÍ FOND

NADAČNÍ KONTO

369 000 369 / 2010

Fio banka, a.s.